

2025-06-05
A2025/00608**Arbetsmarknadsdepartementet**Barnombudsmannen
Myndigheten för familjerätt och
föräldraskapsstöd

Uppdrag om utvecklat föräldraskapsstöd och kontaktvägar för barn som utsatts för våld och sexuell exploatering

Regeringens beslut

Regeringen ger Barnombudsmannen i uppdrag att identifiera kontaktvägar för barn och unga som har utsatts för våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering.

Regeringen ger Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd i uppdrag att främja utvecklingen av föräldraskapsstöd till barn och unga som riskerar att utsättas eller har utsatts för våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering. Barnombudsmannen ska i denna del av uppdraget bidra genom att inhämta barns och ungas egna erfarenheter och åsikter om hur föräldraskapsstödet kan utgöra ett stöd för barn och unga som har utsatts för våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering.

Barnombudsmannen ska senast den 13 mars 2026 lämna en skriftlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet, med kopia till Socialdepartementet) i den del som avser att identifiera kontaktvägar. Barnombudsmannen ska senast den 1 juni 2027 lämna en skriftlig slutredovisning av myndighetens del av uppdraget. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ska senast den 27 september 2027 lämna en skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet, med kopia till Socialdepartementet).

Redovisningarna av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Barnombudsmannen under 2025 använda högst 3 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för budgetåret 2025 uppförda anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagsposten 12, Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

För uppdraget får Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd under 2025 använda högst 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet för budgetåret 2025 uppförda anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagsposten 12, Jämställdhetsinsatser efter regeringsbeslut.

Regeringen avser att avsätta medel även för 2026 och 2027 under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

Närmare om uppdraget

Barnombudsmannen ska identifiera kontaktvägar för barn och unga som har utsatts för våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I uppdraget ingår att inhämta barns och ungas erfarenheter och åsikter om hur vägar till stöd och hjälp bör utformas och utifrån resultatet av detta lämna förslag på ändamålsenliga och tydliga kontaktvägar och hur stöd och information kan förenklas och bli mer tillgängligt för dessa målgrupper. Barnombudsmannen ska i genomförandet av uppdraget inhämta kunskap och synpunkter från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor när det gäller kontaktvägar för unga vuxna och från Myndigheten för delaktighet när det gäller barn och unga med funktionsnedsättning.

Förslaget på kontaktvägar ska omfatta barn och unga och beakta behovet av fortsatt stöd utan avbrott även när den unge fyllt 18 år, i samma eller annan regi. Myndigheterna ska i genomförandet av uppdraget beakta befintliga stödfunktioner eller kontaktpunkter samt den erfarenhet och kunskap som redan finns utifrån beprövade och etablerade metoder avseende stöd till våldsutsatta och särskilt sårbara grupper såsom unga hbtqi-personer, unga med funktionsnedsättning och barn och unga i samhällets vård.

Barnombudsmannen ska bidra till arbetet för att utveckla föräldraskapsstöd genom att inhämta barns och ungas egna erfarenheter och åsikter om hur föräldraskapsstödet kan utgöra ett stöd för barn och unga som har utsatts

för, eller riskerar att utsättas för, våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ska identifiera behov och utveckla föräldraskapsstöd som syftar till att förebygga och ge generellt och riktat stöd vid utsatthet när barn och unga utsätts för våld i partnerrelation, sexuellt våld eller sexuell exploatering. I uppdraget ingår att inhämta kunskap om barns och ungas sexuella riskutsatthet, bland annat på internet, deras kunskap om samtycke och deras kunskap om vad som är brottsliga handlingar. Underlaget ska bland annat kunna användas av de som arbetar med föräldrastöd i kommunerna. I genomförande av uppdraget ska Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd beakta den kunskap som Barnombudsmannen inhämtar från barn och unga. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd ska även inhämta kunskap och synpunkter från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) om utvärderade metodmaterial inom området.

I uppdragets båda delar ingår att inhämta kunskap och erfarenhet från andra relevanta myndigheter såsom Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, Brottsoffermyndigheten, Linköpings universitet (Barnafrid – nationellt centrum för kunskap om våld mot barn) och Myndigheten för delaktighet samt från centrala aktörer från det civila samhället som bedriver stödverksamhet.

Skälen för regeringens beslut

Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel är allvarliga samhällsproblem och att förebygga och bekämpa dessa är högt prioriterat av regeringen.

Våld i ungas partnerrelationer kan få allvarliga konsekvenser och kan lägga grunden för destruktiva relationsmönster med ökad risk för våldsutsatthet eller våldsutövande senare i livet. Vidare uppger unga en högre utsatthet för våld i partnerrelationer än andra åldersgrupper, och unga kvinnor uppger en högre utsatthet än unga män. Det finns ett behov av att uppmärksamma ungas utsatthet för sexuellt våld särskilt eftersom studier visar att unga, i synnerhet unga kvinnor och unga hbtqi-personer, är de mest utsatta.

Sexuell exploatering kan ske i samband med fysiska möten, via internet eller via sociala medier, exempelvis genom att ett barn förmås agera eller dela bilder. Sexuell exploatering kan även kopplas till s.k. sugardejting.

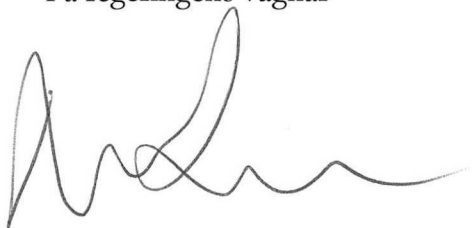
Sugardejting avser ett arrangemang där en äldre person, vanligen en man, ger ekonomisk ersättning eller annan kompensation till en yngre person, vanligen en flicka eller en kvinna, för umgänge som ofta inkluderar sexuella handlingar.

Under 2024 har regeringen beslutat om ett åtgärdsprogram för 2024–2026 i syfte att säkerställa ett samordnat, långsiktigt och effektivt arbete för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Åtgärdsprogrammet omfattar över 130 åtgärder och en av målsättningarna är tidiga och förebyggande insatser, med särskilt fokus på bland annat barn och ungdomar. Av åtgärdsprogrammet framgår att utsattheten för våld, sexuell exploatering och sexuellt våld bland unga behöver uppmärksammas och åtgärdas mer kraftfullt, särskilt bland ungdomar som befinner sig i en riskgrupp för att utnyttjas sexuellt, exempelvis unga hbtqi-personer, unga med funktionsnedsättning och barn och unga i samhällets vård.

Utredningen om exitprogram för personer som är utsatta för prostitution lyfter i betänkandet Ut ur utsatthet (SOU 2023:97) att information och kontaktvägar måste vara utformade så att barn och unga själva kan hitta till dem och våga ta en första kontakt, samt fungera som en väg in varefter barnet eller den unga kan få hjälp vidare utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Sådan information bör utformas så att den är tillgänglig även för den som inte förstår svenska eller som har en funktionsnedsättning. Det behöver också framgå att den som söker stöd kommer att mötas av någon som har särskild kunskap om och förstår utsattheten. Detta är enligt utredningen något som saknas i dag. Samtidigt påpekar utredningen att den inte haft möjlighet att inhämta synpunkter direkt från barn och unga i fråga om vilka kontaktvägar till stöd som de själva efterfrågar. Utredningen föreslår därför att Barnombudsmannen bör få i uppdrag att inhämta barns och ungas åsikter och erfarenheter och utifrån resultatet ta fram förslag på utformning av lättillgänglig information och tydliga kontaktvägar som kan utgöra stöd och hjälp för barn och unga. I enlighet med utredningens förslag bedömer regeringen att tydliga kontaktvägar är viktiga för utsatta barn och unga och att de själva bör tillfrågas om vilka olika typer av stöd som de själva önskar och hur det bör utformas. Uppdraget bör också utföras i samverkan med civilsamhället, där det finns flera organisationer med erfarenhet av att arbeta med frågor om sexuella övergrepp och sexuell exploatering av barn och unga.

Barn och unga som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld i en partnerrelation eller sexuell exploatering kan också behöva stöd av sina föräldrar och det kan vara svårt för föräldrar att upptäcka utsattheten och veta vilket stöd de kan ge och söka hjälp. I betänkandet Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98) framhålls att många föräldrar saknar kunskap om våldsutsatthet på internet, men även att föräldrar som nyligen har fått kännedom om att deras barn har varit utsatt för sexuell exploatering kan ha behov av ett krisstöd. Det finns därför anledning att även se över det föräldraskapsstöd som erbjuds och hur väl det är anpassat för att ge stöd när barn och unga har utsatts för eller riskerar våld i en partnerrelation eller sexuell exploatering. Utgångspunkten här ska vara barnets rättigheter och behov. Regeringen bedömer att det även finns anledning att inhämta barns och ungas egna åsikter, behov och erfarenheter av det föräldraskapsstöd som erbjuds och vad de saknar, i arbetet med att säkerställa att det finns underlag för föräldraskapsstöd.

På regeringens vägnar

Nina Larsson

Marie Ek

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Socialdepartementet/SOF

Finansdepartementet/BA

Brottsoffermyndigheten

Jämställdhetsmyndigheten

Kammarkollegiet

Linköpings universitet, Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld
mot barn

Myndigheten för delaktighet

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Socialstyrelsen

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering